

Kirkeasyl

Ikke at begrænse sig til talen om en anstændig asylpolitik og et anstændigt Danmark. Ikke at vrænge avantgardistisk af 'anstændigheden' og *totalt* bringe den i miskredit. Men arbejde med den svære overskridelse af den.

Det er noget jeg har talt og skrevet om mange gange før. En særlig begivenhed, der stadig hjemsøger mig og forskyder sig i mig; som jeg derfor bliver ved med at vende tilbage til på min vej et andet sted hen, igen tilbagekommende, gennemkrydsende – mens den egentlige begyndelse, den jeg vil kredse om, arbejde frem mod, kan synes at forsvinde længere og længere væk.

Jeg tænker på Kirkeasyl i sommeren 2009 i Brorsons Kirke på Nørrebro; den ekstraordinære eksponering af begivenheden, af dansk asylpolitik, under hele forløbet; den voldsomme kirkerydning; og den største demonstration siden Irak-krigen, med vel omkring 25.000 deltagere, foran Christiansborg dagen efter; en af de vigtigste asylpolitiske begivenheder i Danmark i det hele taget.

Først og fremmest på grund af irakerne selv, der overskred lejrens isolation og deres egen parkerethed som hjælpeløse ofre i periferien af det danske landskab. Asylansøgere, som de oftest betegnes kategorisk i mediernes *omtale*, der trådte inden for og talte på egne vegne. Politiske dyr. Tæt på og blandt os i byen. Som hovedpersoner i det politiske spil, der netop omhandlede dem.

Det er måske til at høre en undertone i det ovenstående. Der var nemlig en kritik, hos mange, især involverede, tror jeg, der var det i hvert fald hos mig. For mit vedkommende spøjte den ikke bare, den var ikke noget der med forsigtige skridt og hensynsfuldt pegede på blot en tvivl. Den kredsede begærligt om Kirkeasyl som forløb og ventede på det rigtige tidspunkt til at hugge til (og mere konkret: blive til en tekst). Det er faktisk gennem en kritik af den tekst og kritik at jeg ad omveje vil nærme mig noget vigtigt om både Kirkeasyl og min egen nuværende praktiske og teoretiske praksis. Jeg gør det derfor gennem et kritisk gensyn med den første

tekst jeg selv skrev om Kirkeasyl, *Når lejren rykker inden for*, der kunne læses på openhagen.net et par måneder efter kirkerydningen.¹

Når lejren rykker inden for tog også positivt udgangspunkt i – på den retoriske måde, der iscenesætter en kritik – *begivenheden*, i det unikke, irakerne der var trådt inden for, men en undertone trængte sig altså på, begærligt, som noget undertrykt i selve teksten, der *måtte* trænge gennem den venlige overflade (antydningen her af en machologik er ikke tilfældig, og teksten mimedede i tone og opbygning faktisk den nærvær-fraværslogik, som den kritiserede Kirkeasyl for ikke at overskride). Irakerne var ganske vist trådt inden for, som hovedpersoner, men måtte i medierne spille ganske bestemte roller og lade sig repræsentere som en gruppe af

”børn, gamle, syge og forfulgte. Ofre. Og ved at blæse disse tragiske skæbner op til at være selve billedet på tilstanden i dagens Danmark kom et andet Danmark, generøst og inkluderende, til syne. Et sandt Danmark, der forgæves var blevet undertrængt og undertrykt, og som nu var ved at skylle op til overfladen igen.”

Kirkeasyl begrænsede sig, var påstanden – og det er ikke fordi den er decideret forkert – til en ren dansk kontekst og diskussion; og en kamp helt inden for en national ramme.

”Det ene Danmark mod det andet Danmark med den enkelte iraker som kamplads. Hvem er hun? Hvor kommer hun fra? Lyver hun? Har hun dræbt familiemedlemmer? Er hun en rigtig flygtning, som vi bør vise nationalt storsind over for? Diskussionen forblev, lidt groft forenklet, sikkert inden for en sproglig undertrykkeshorisont, der gang på gang tvang det enkelte irakiske offer frem i medierne for at bede suverænen, der var herre over hendes liv og bevægelse, om beskyttelse med henvisning til sin elendighed. Statens grundlæggende ret til at behandle uønskede mennesker som rettighedsløse og uværdige andenrangsindivider blev aldrig forfægtet med virkelig konsekvens.”

Og Kirkeasyl glemte, eller fortrængte af strategiske grunde, tænkte jeg dengang, migrationens helt grundlæggende spørgsmål til os, dens uundgåelighed i en global verden og dens transnationale karakter, potentialet i ”migrantstrømmen, og en i grunden ukontrollabel bevægelse”, der ikke måtte betragtes som en homogen gruppe af flygtningeofre, men en aktiv trussel mod nationalstatens grænse og statiske fælleskab. Migranten, skrev jeg for at slippe af

med flygtningefigurens humanitære konnotationer, måtte ikke ses som et offer, og jeg forklarede:

”Lejren skaber ofre. Migrantens krydsning af en eller flere nationale grænsebarrierer er derimod en suveræn bevægelse, der knægter suverænen og får denne til at agere mere og mere desperat.”

Som sagt er min interesse her ikke for tekstens kritik som sådan, for den var for hård og unuanceret. Tværtimod for en vis samhörighed mellem tekstens indholdsmæssige glorificering af bevægelse og kritikens noget totalitære taktfasthed, der gjorde det nemt for mig, som i det ovenstående, at blæse teksten retorisk op og lade sproget gå i selvsving sine steder (og måske tænde lys i militante øjne).

Det er godt at give hård kritik. Og det er vigtigt at den humanistiske diskurs om et anstændigt Danmark, der stort set gik gennem al Kirkeasyls (presse)kommunikation, overskrides. Og oplagt at diskutere kirkeasylet, der er en velkendt anti-deportationsstrategi internationalt, i også et mere pessimistisk lys, eventuelt som en forlængelse af lejrens rum, der reproducerer suverænitetforholdet. Men ikke uden følelse. Ikke uden at forstå den konkrete situation, hvor irakerne faktisk ikke havde andet håb end at få staten og suverænenes nåde (oven i købet bildte jeg mig ind at antyde at irakeren derfor 'ikke talte', når han eller hun sagde sin bøn). Ikke koldt begrebsligt og abstrakt. Ikke ved blot at se nærmere på taler og diskurser, uden at se nærmere på Kirkeasyls arbejde og organisering indadtil – for havde jeg gjort det (jeg var kun relativt perifert involveret selv), levet mig ind i fællesskabet af 'irakernes' og 'aktivisternes' kroppe, kunne jeg ikke så skråsikkert have sagt at Kirkeasyl kun udfoldede sig inden for en national ramme, uden noget transnationalt perspektiv.

Jeg får lyst til at lege med en anden tanke. Måske skulle jeg i stedet for kritisere Kirkeasyl for at være væsensidentisk med teksten *Når lejren rykker inden for?* Jeg kunne sige at tekstens kritik var identisk med Kirkeasyls eget radikalt antinationale undertrykte fravær? Det, der naturligvis brød uundgåeligt ud under kirkerydningen, hvor den humanistiske diskurs for et øjeblik forsvandt i voldsbilledet, der udtrykte det 'aktivistiske Kirkeasyls' sande begær? Og så endda gå så langt som, lidt Foucault-inspireret og meget spekulativt, at sige at den humanistiske tales tilsyneladende undertrykkelse af begæret og radikaliteten, dens ikke-

voldelige ånd, alt andet end undertrykte det voldelige begær, men tværtimod italesatte og installerede det konstant og gjorde det til altings omdrejningspunkt – og mere normativt: på den baggrund sammentænke den humanistiske diskurs, der reducerede irakerne til synlige, men taleløse, ofre, med det radikale billede, eller de billeder, hvor irakerne, den Anden, var blevet delvist usynliggjort til fordel for betjente og aktivister?

Men jeg ville ikke have noget belæg for det og det er ikke måden, jeg vil undersøge ting på. Bogen *Kirkeasyl – en kamp for ophold* modvirker heldigvis kyniske spekulationer omkring aktivisternes arbejde. Ganske vist fortæller Eskil Halberg og Katrine Willumsen åbent i en artikel om kirkerydningen som kynisk iscenesættelse (samtidig med at andre skriver at de ikke kunne forestille sig rydningen ske). Om møder i ugevis om hvordan en eventuel rydning måtte afsløre regeringen og politiets rydning og gerning så umenneskelig som den var. Altså gennemstrategisk synlighedspolitik. "Det skulle være lysende klart, at politiet var brutale." Men som det hedder i fortsættelsen:

"Men senere, lang tid efter rydningen, er det gået op for os, at vores handlinger den nat var udtryk for et forsøg på at holde fast i vores kammerater."²

Line Høeg Skov udtrykker det endnu mere direkte og fortæller om at være nærmest besat af tanken om at komme ind i kirken til sine *venner* under rydningen:

"Jeg har det som om jeg skal brække mig. Ikke fordi jeg kan mærke smerten fra det knippelslag, jeg på et eller andet tidspunkt har fået på ryggen, men fordi afmagten giver mig kvalme. Jeg vil ikke sidde her. Jeg vil ikke agere symbol. Jeg er ligeglad med symbolet, ligeglad med hvordan det ser ud. Udadtil. Ligeglad med, hvilken historie der skal fortælles."³

Eller som Hannah Kirstine Alberts formulerer det i sin refleksion over livet i kirken og arbejdet med at skabe et fællesskab hinsides 'os' og 'dem':

"Ved rydningen blev fællesskabet splittet ad, vi blev igen opdelt efter vores nationalitet, opdelt i mennesker, der har rettigheder, og mennesker, der ikke har."⁴

Konkrete mennesker uden rettigheder blev skilt ad fra konkrete mennesker med. Jeg bryder mig ikke om den nytestamentlige formulering 'ét kød', men jeg fristes til at skrive her: Dét, som intet menneske må skille ad. Ikke voldelige billeder kontra humanistiske diskurser, heller ikke "det gennemtærskede problem om reformisme kontra anti-reformisme",⁵ men en levet erfaring – og her fristes jeg til at skrive *åbenbaring* – der netop skærer gennem begreber som 'radikal' og 'ikke-radikal'.

Tab, sorg og vrede. Det er i traumet – der strækker sig endeløst som personlig sorg gør det og stiller et absolut krav til vores mildhed og tålmodighed, men omvendt ikke må forstås i rent eksistentiale termer, der ignorerer (den politiske) omverden og eviggør tingenes tilstand – samt i vidnesbyrdet om det, ikke i min egen hårdføre gennemstrategiske eftertanke dengang, at der åbner sig en vigtig lære fra Kirkeasyl.

¹ Indhold og de følgende citater er altså taget fra min egen artikel *Når lejren rykker inden for, 2009*. [Download](#)

² Eskil Halberg & Katrine Willumsen: *Synlighed, modstand, strategi*, s. 141. Fra *Kirkeasyl - en kamp for ophold*, 2011

³ Line Høeg Skov: *Så er det fuckin op!* s. 149. Fra *Kirkeasyl - en kamp for ophold*, 2011

⁴ Hannah Kirstine Alberts: Hverdag i en ekstraordinær situation, s. 42. Fra *Kirkeasyl - en kamp for ophold*, 2011

⁵ Michel Foucault: *At forsvare sig*, 1980. [Download](#)